

PARICIO 1

Plaats van interview: Monzon
Naam: Joaquin Paricio
Leeftijd: is op 4 juni 1985 65 jaar
Datum interview: 20 mei 1985

Samenvatting van Interview met Paricio, het eerste, in Monzon.
Hij was verkouden en kon daarom zelfs met gehoorapparaat niets horen. Het was ook nauwelijks nodig: hij had het gesprek goed voorbereid en ik hoefde bijna geen enkele vraag te stellen.
Het interview vond bij hem thuis plaats, in de woonkamer met de deur op een kier: zijn vrouw en haar familie, waarbij hij inwoont, willen niets van zijn activiteiten weten. De deur helemaal sluiten zou echter ook niet kunnen.

Ik kom uit Almunia de San Juan, een dorp op 6 km afstand van Monzon. Was vroeger een dorp met 1500 inwoners, dat zijn er nu ongeveer 1200. Er zijn wel meer mensen die er nog steeds een huis hebben, waar ze op zon- en feestdagen heengaan.

De oorlog: We werden gewaarschuwd toen we op het land aan het werk waren. Ze kwamen ons vertellen dat de opstand uitgebroken was en dat er een revolutie aan de gang was. De fascisten waren tegen de republiek in opstand gekomen.

In ons dorp werden door links maatregelen genomen om rechts te verhinderen zich bij de opstand aan te sluiten. Rechts had een overeenkomst met de gemeente gesloten waarmee ze verklaarden geen enkele activiteit van dien aard te zullen ontplooiën.

Na 6 of 7 dagen werd er op een dorpsvergadering besloten het werk gemeenschappelijk te gaan verrichten, nog niet in kollektiviteiten. Die kwamen langzamerhand op gang.

Er werd een komitee gevormd met enkele Republikeinen, wat Socialisten en de meerderheid CNTers (6 of 7).

Er werden algemene vergaderingen op het dorpsplein gehouden, iedereen was er, uit elk huis minstens een persoon aanwezig. Toen werd het komitee opgericht en besloten tot het gemeenschappelijk werken. Het werk werd verdeeld over groepen mensen, die vandaag dit, morgen dat stuk land zouden bewerken.

Toen werd na ongeveer 5 dagen tot de oprichting van een kooperatie besloten, een soort van gemeenschapswinkel, een kollektiviteit, en er werden speciale waardepapieren uitgevaardigd. In het begin vertegenwoordigden deze nog de waarde van een bepaald aantal pesetas. Wijn en brood en zo konden zonder deze bonnen verkregen worden en kon men krijgen zoveel als er nodig was. Rijst en olie en andere produkten konden met deze bonnen verkregen worden. Over het algemeen liep dit allemaal wel vrij goed, er werd geen verschil naar personen gemaakt, iedereen kreeg hetzelfde, Er was wel ontevredenheid, maar het ging steeds beter.

In mei 1937 besloten Lister, de Campesino en de Guardia de Asalto de kollektieven te vernietigen, mensen te arresteren en weg te voeren en zo. Dit waren eerder fascisten dan kommunisten.

Hierna gingen mensen opnieuw over tot het vormen van kollektiviteiten. Wat vroeger uit angst gebeurd was, vond nu uit vrije wil plaats, zelfs door mensen die vroeger geprotesteerd hadden.

Details over de wijze waarop Lister de macht overnam en met wapens de kollektieven ongedaan maakte.

Het gebouw van het komitee werd enige dagen door ons bezet gehouden, daar was ik ook bij. Zij konden niemand als rebellen beschuldigen, want we waren allemaal republikeinen, en toen besloten ze weer te vertrekken.

Vertelt een voorval waaruit blijkt dat de Guardias de Asalto ook vaak niet wisten waar zij mee bezig waren: in dit voorbeeld was ze wijs gemaakt dat ze tegen fascistische aan het vechten waren en voor de republiek.

Toen de kommunisten verdwenen waren en de kollektieven ongedaan gemaakt, ging iedereen door met werken zoals hij wilde. Er werden nieuwe kollektieven gevormd. Gezamenlijke produktie, konsumptie en gemeenschappelijk werken. Ongeveer 50 families verenigden zich in deze kollektieven. Een groot deel van deze mensen had geen bezit, anderen voegden vrijwillig hun bezit bij de kollektiviteit. Het onteigende bezit, dat nog niet bewerkt was, nadat de kommunisten het weer aan de oorspronkelijke eigenaars hadden teruggegeven, werd weer door de kollektieven bezet en in gebruik genomen.

Er is een grootgrondbezitter gefusilleerd, nadat er een openbaar volkstribunaal gehouden was; dit gebeurde in een soort van hysterische volkswoede: een paar stemmen gingen op dat hij dood moest en de rest volgde als schapen. Ik vind dat we de fouten die we gemaakt hebben niet moeten verzwijgen, daar wordt niemand wijzer van. De grond van deze man werd verdeeld onder de armen. Ook deze werd kollektief bewerkt.

Toen de nationalen kwamen: was in Calanda met Felix Carrasquer. Overhaaste vlucht naar mijn dorp via Torrente, Fraga, Binefar, Monzon, waar ik bleef tot ze de brug overstaken. Waar het mogelijk was namen we ook de produkten van de kollektiviteit mee, geen wapens, want die hadden we niet, maar met karren en muilezels. We besloten met een paar naar ons dorp terug te gaan. Hier heb ik nog meegholpen met werken in de kollektiviteit en ik zag dat het goed georganiseerd was en goed in kultuur gebracht.

Dan volgen enige details over het werk.

De kollektiviteit die gevormd werd na de komst van de kommunisten was goed, zonder ontevreden en midden in de oorlogssituatie was er nergens gebrek aan.

Ik ben een groot deel van deze periode op de school van Carrasquer in Monzon geweest.

Hierover gaat het tweede interview: PARICIO 2, waarbij ook Lazaro zijn mondje roerde.

De Nationale hebben de hele voorraad van de kollektiviteiten, waaronder nederlandse patatten, opgebruikt en op de zwarte markt verkocht. Terreinen werden weer aan de vroegere eigenaars teruggegeven. Terreinen die onbewerkt waren gingen voor de helft terug naar de vroegere eigenaars, de andere helft naar de gemeente. Veel republikeinen zijn gemarteld. Vrouwen, ook mijn moeder, hebben ze kaalgeknipt en gedwongen om wonderolie te drinken en werden dan uitgelachen en zo. Daarna zijn er velen vervoerd naar andere steden, gedeporteerd, vooral vrouwen. Mijn moeder hebben ze naar Jaca vervoerd, waar ze toevallig vrij goed is opgevangen door vrienden, want ze hadden haar daar zonder een cent achtergelaten en zonder enige bagage. Toen de gedeporteerden naar de dorpen terugkeerden werden ze als marginalen behandeld; ze hadden geen land (meer) en niemand gaf ze werk op hulp. Wat in ons dorp was achtergebleven waren rechts.

Samengevat: met name de tweede golf van kollektivisaties was goed. Mijn moeder werkte toen in een pension, in een huis van de kollektiviteit. Daar werden wezen en alleenstaande mannen opgevangen. Mijn moeder kookte daar en zorgde voor het cafe, dat dat

draaiende gehouden bleef.. en ook het sindikaat vergaderde in dat huis. Er werden dan statuten en reglementen voorgelezen en bediscussieerd. Ik herinner me dat die vergaderingen tot het eind toe heel goed verliepen.

We hebben geen tijd gehad om te profiteren, te genieten van de produkten die we geoogst hebben, Deze oogst was beter en meer dan ik ooit tevoren gezien had.

Vervolgens praat hij over de blokhoofden in de verschillende wijken van het dorp.

In mijn affiniteitsgroep werd met veel plezier gewerkt. Ik herinner me dat we veel lachten en vaak gezongen hebben.

Praat over het werk dat zijn groep verrichtte.

De oogst was in de kerk opgeslagen. Al het hout, dus ook alle heiligen, hadden we eruit gesleept. Er lag later een enorm hoeveelheid aan graan opgeslagen. Ik herinner me ook nog de vrachtwagens en karrenvol die ernaartoe gebracht werden.

In Albalate, als hoofddorp van de comarca, zetelde de koordinator van de ruilhandel. Deze leeft nog steeds en woont nu in Binefar. Ook de Japanner heeft hem nog bezocht.

En we hadden hier ook een goedgevulde almacen, waardoor we konden ruilen, maar ook de kolonne aan het front onderhouden; een kadoo voor het front.

Praat weer over het oponthoud tussen Calanda en zijn dorp; hoe hij met een aantal anderen door de Guardia de Asalto werd opgepakt. Hoe hij beschuldigt werd van het bezit van wapens omdat hij zijn "machete" bij zich had en hoe hij beschuldigt werd fascist te zijn. Hij werd uit hun klauwen gered door Jose Carrsquer, die ten tijde van de militarisering van het leger tot kapitein werd benoemd.

In caspe zat de Raad van Aragon, die door de kommunisten werd overgenomen. Een persoon (?) werd door hun gearresteerd en wij hebben geprobeerd die vrij te krijgen.

Nu moet ik naar de dokter om een vitamine-injectie te halen, dat is tegen mijn verkoudheid en mijn doofheid.